

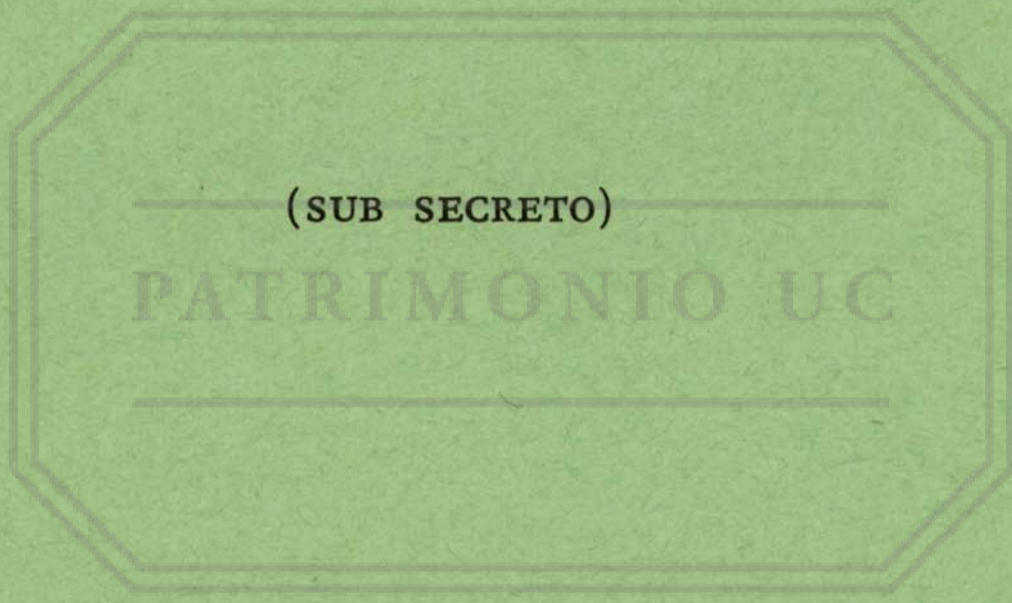
27.4.64.

J. Medina E

65/22

SACROSANCTUM OECUMENICUM
CONCILIUM VATICANUM SECUNDUM

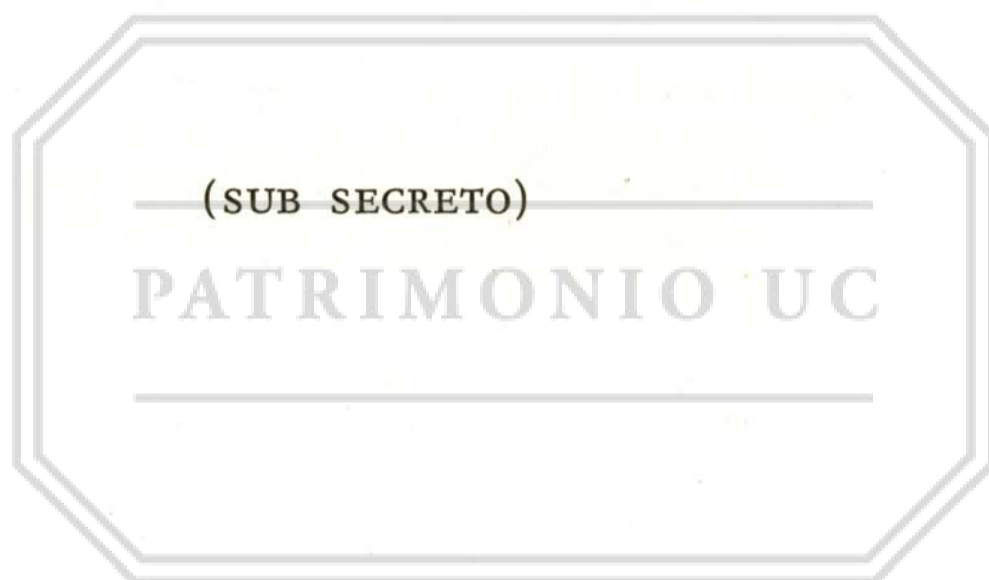
SCHEMA VOTI
DE MATRIMONII SACRAMENTO

6

SACROSANCTUM OECUMENICUM
CONCILIUM VATICANUM SECUNDUM

SCHEMA VOTI
DE MATRIMONII SACRAMENTO

*Ss. mus Dominus Noster Paulus Pp. VI, in Audientia hac die
infrascripto impertita, statuere dignatus est ut hoc schema, in
Concilio Oecumenico Vaticano Secundo suffragandum, ad eius-
dem Concilii Patres transmitteretur.*

Ex Aedibus Vaticanis, die XXVII mensis Aprilis, anno MCMLXIV.

HAMLETUS IOANNES Card. CICOGNANI

a publicis Ecclesiae negotiis

PATRIMONIO UC

DE MATRIMONII SACRAMENTO

1. Matrimonium iam inde ab humani generis exordio ut sacrum amoris foedus ad dignam hominum propagationem [sacramque vitae legem tuendam] a Deo institutum, Christus Dominus ad sacramenti dignitatem ita evexit ut mirabili modo particeps fieret sanctitatis et firmitatis sui Novi et Aeterni Foederis cum Ecclesia (cfr. Eph. 5, 32).

5 *complementum personalitatis
amoris mutua
ajuda*

Qui ergo iam per baptismum sunt Christo iuncti et configurati, per matrimonii sacramentum Christum peculiari modo induant oportet eo amore, quo Ille Ecclesiam redemit ac reddidit matrem viventium fidelem, et illi fiunt amoris Ecclesiae erga Christum participes.

~~Profecto~~ ^{Matrimonium}, ~~utpote~~ ^{utpote} humanae consortionis principium et fundamentum, ^{etiam utque ratione boni communis ad} civilem quoque societatem spectat; ~~sed~~ ^{quod} cum ~~matrimonio~~ ^{matrimonio} inter christianos initum adnumeretur inter Novae Legis sacramenta, ^{quosdam} disciplinae eius et curam, ~~quod~~ ^{quod} ad integritatem sanctitatemque attinet, a Christo Ecclesiae Sponsae suae commissae sunt.

10

2. Ecclesiae autem officium est non solum ius divinitus revelatum et sancitum firmiter tenere et docere, sed etiam pro temporum locorumque necessitatibus eius observantiam tueri ac promovere per additas ecclesiasticas leges diversis condicionibus accommodatas, sive pastorale ministerium reddendo expeditius, sive eiusdem pericula remediis opportunis praecavendo.

15

inutil

3. Sacrosancta Synodus Oecumenica Vaticana II in Spiritu Sancto congregata animum convertit ad vigentes hodiernae vitae socialis mores rationesque sentiendi et cogitandi, quae in rebus multis nec levibus legitime ab iis differunt, quae anteactorum temporum propria et consueta erant; item ad condiciones vitae, quibus plures novi populi evolvuntur, plures iuvenes et familiae natale solum relinquere coguntur, ut vel urbes vel longinquas regiones petant, et homines diversae quoque stirpis et religionis una simul vivunt et ideo plurimis periculis obnoxii sunt, quibus vel ipsa nuptiarum validitas labefactari potest.

25

Concilium igitur exoptat ut futura legislatio canonica, ad matrimo-

30

nium quod attinet, magis consentanea curae animarum fiat, in iis praesertim quae in hoc voto continentur, prout sequitur:

5 a) Cum reformationis principium e simpliciore disciplina desumendum sit, legislatio de matrimonii impedimentis ad nova temporis adiuncta accommodetur oportet, abrogatis impedimentis gradus minoris, sublata multiplicitate quorumvis impedimentorum, coeterisque impedimentis retractatis.

Vago e
insufficiente
Santo!!

10 b) Quo opportunius conditioni personarum consulatur, ad matrimonia mixta quod attinet, salvis exigentiis iuris divini, leges canonicae de impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus accommodentur attentis peculiaribus normis quae Sacrosancta Synodus statuit de Oecumenismo.

15 c) Sancte servato principio sive de vitanda matrimoniorum clandestinitate sive de matrimoniis non exponendis periculo invaliditatis, forma substantialis celebrationis matrimonii ita retractetur ut et formae ordinariae usus facilius reddatur, et forma extraordinaria extra mortis periculum non omnino subtracta sit vigilantiae Ordinariorum.

? |
20 d) Expediatur habeatur cursus causarum matrimonialium et, ad abusus praecavendos, disciplina processus matrimonialis congruis munitis fulciatur. Nova statuatur horum processuum disciplina, in qua praecipue provisum cautumque sit tum de praeparatione et electione iudicum idoneorum, qui rerum ac personarum non sint ignari, tum de munere advocati gratuito exercendo, quantum fieri possit.

25 Casus qui in vigenti disciplina canonica a processu sollemni excipiuntur, modo definito amplientur.

In iis vero omnibus legibus ferendis eluceat spiritus caritatis et mansuetudinis Christi, qui semper aurea et perennis regula Ecclesiae est, et leges iudiciaque ecclesiastica informare debet.

30 4. Patres denique Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II, de tanti Sacramenti et dignitate et influxu in vitam christianam apprime conscii, tum pastoribus tum christifidelibus in memoriam revocant grave officium curandi aptam matrimonii praeparationem:

35 a) Pastores omnes conscientia tenentur, ut munus impertiendi catechetica institutionem, aliis quoque sacerdotibus vel, si res postulet, etiam laicis viris ac feminis huic ministerio idoneis in auxilium vocatis, fideliter et impense adimpleant. De animarum saluti solliciti, nupturientes tamquam oves sibi concreditas cognoscant eosque ad fidem, in qua baptizati sunt, strenue profitendam excitent atque ad amorem erga Christi Ecclesiam fovendum inducant sincero cordis affectu.

40 b) Parochi canonicas praescriptiones circa praeparanda et inve-

stiganda ante matrimonium numquam omittant ac nulla de causa matrimonio assistant vel aliis sacerdotibus assistere permittant, nisi legitime sibi de libero constiterit statu contrahentium. | ?

c) Pastores autem animarum summam praeterea curam habeant de parandis caeremoniis celebrationis matrimonii ut dignitas, pietas, significatio ritus sacramentalis eluceat et, coniuges imprimis, sed etiam coeteri adstantes, actuose participant. 5

5. Neque post coniugii celebrationem cesset pastorum sollicitudo.

Coniuges post nuptias subsidiis utantur, quibus vita christiana nutritur et augetur, animorum coniunctio in caritate magis magisque fovetur ac solidatur, filiorum educationi consulitur et Ecclesia aedificatur. 10

RELATIO

de laboribus a Commissione Conciliari de Sacramentorum disciplina peractis

Sacramenti matrimonii disciplina digna erat ut in hoc Sacrosancto Concilio attente consideraretur.

Inter ecclesiasticas enim institutiones haud multae sunt, quae tam gravi et adsidua cura per longam saeculorum seriem ab Ecclesia pertractatae fuerint.

De re sacra in omni matrimonio agitur, et, si sermo sit de matrimonio baptizatorum, ad solam Ecclesiae iurisdictionem illud spectat, salva competentia potestatis civilis circa eiusdem matrimonii effectus mere civiles.

Deinde consideranda est Sacramenti dignitas, qua matrimonia christianorum evasere longe nobilissima.

I - STUDIA AC LABORES COMMISSIONIS CONCILIARIS

Commissio Conciliaris de Sacramentorum disciplina a Commissione Praeparatoria sex Schemata de Sacramento matrimonii recepit. Ea a Commissione Centrali Concilii Praeparatoria suo tempore fuerunt examinata et approbata.

Novimus Commissionem Praeparatoriam longe lateque pluribus aliis quaestionibus studuisse, earum nonnullas, quae maioris momenti videbantur, Concilio attente considerandas proposuisse.

Cum vero, post primam Concilii periodum, Commissio de Concilii laboribus coordinandis Schemata de Sacramento matrimonii ad unum reducendum die 25 ianuarii 1963 decrevisset, Commissio nostra, cuius erat novam redactionem peragere, ad id manus alacriter apposuit.

Schema igitur Concilio proponendum haec capita complecti debebat:

- a) Prooemium
- b) Caput I, de impedimentis ad matrimonium
- c) Caput II, de matrimoniis mixtis
- d) Caput III, de consensu matrimoniali
- e) Caput IV, de forma celebrationis matrimonii
- f) Caput V, de processu matrimoniali.

Quibus adiicienda iuebatur instructio pastoralis de praeparatione matrimonii.

Caput vero de matrimoniis mixtis exarandum nobis erat conlatis consiliis cum Commissione Conciliari de doctrina fidei et morum et cum Secretariatu ad unitatem christianorum fovendam.

Ut hisce suggestionibus fieret satis, die 15 ianuarii atque 5 et 12 februarii eiusdem anni 1963 Commissio per suos Peritos singula capita novi Schematis per reductionem antiquorum componere studuit.

Quod autem attinet ad caput de matrimoniis mixtis, peculiaris constituta est novem Membrorum Commissio, quae die 2 martii 1963 lineamenta de ea re in novo Schemate continenda approbavit.

Post haec Commissio Conciliaris de Sacramentorum disciplina comitia plenaria celebravit a die 22 martii 1963 ad diem 1 aprilis 1963.

Dupliciter capita novi Schematis pertractavit:

a) per Sub-Commissiones, quae sex numero constitutae sunt ut singula capita examinarent eaque nova forma conciperent;

b) per compositionem universi Schematis in coetibus plenariis, et definitivam eiusdem approbationem ex parte Commissionis.

Iterum caput de matrimoniis mixtis examini subiectum est peculiaris Commissionis quindecim Membrorum seu Sodalium, qui a Commissionibus de doctrina fidei et morum atque de Sacramentorum disciplina necnon a Secretariatu ad unitatem christianorum fovendam designati fuerant.

Haec autem Commissio sub ductu Eminentissimorum Cardinalium Praesidentium, die 18 maii 1963 denuo caput expendere voluit atque approbavit.

Huic coetui intererant etiam Secretarii tum duarum Commissionum, tum Secretariatus ad unitatem christianorum fovendam.

II - SCHEMATIS DISTRIBUTIO PATRIBUS CONCILIARIBUS

Schema igitur sic praeparatum et compositum Commissio de Concilii laboribus coordinandis perpendit in Sessione diei 3 iulii 1963.

Quibusdam iterum inductis modificationibus, Schema, ex statuto Ss.mi Domini Nostri Pauli Pp. VI, Patribus Concilii die 19 iulii 1963 transmissum est.

III - ANIMADVERSIONES A CONCILII PATRIBUS SCRIPTO EXHIBITAE

Patres Conciliares plerasque animadversiones ad Commissionis Secretariam tempestive, id est, usque ad diem 1 octobris 1963, miserunt.

Aliae ad Secretariam pervenerunt etiam deinceps usque ad diem 31 ianuarii 1964, praesertim vero post absolutam alteram Concilii periodum.

Nec defuerunt quae primis mensis februarii diebus perlatae sunt ad Commissionem.

Omnes autem pro commoditate studii tribus fasciculis collectae sunt, quorum primus eas continebat quae usque ad diem 1 octobris 1963 exhibitae fuerant; alter eas, quae postea usque ad diem 1 februarii 1964 ad nos pervenerunt; tertius denique reliquas omnes.

Animadversiones primo fasciculo contentas Commissio Conciliaris diligenter atque sollicite consideravit. In eiusdem congressu die 23 octobris 1963

habito, denuo sex constitutae sunt Sub-Commissiones ex Membris et Peritis compositae, quae singulas Schematis partes, hoc est prooemium, capita atque instructionem pastoraalem iterum perpenderent, atque factas animadversiones iudicio attento submitterent.

Sub-Commissiones vero immutationes in Schemate fieri nondum posse statuerunt, donec ceterae animadversiones receptae fuissent. Interea unaquaeque Sub-Commissio provisorias suas conclusiones Commissioni plenariae diebus 14 et 21 novembris 1963 celebratae tradidit. Quae, etsi nihil sibi definitive deliberandum censuit donec ceterae animadversiones ad Commissionem pervenissent, tamen pluribus iam satisfacturam curabit, alias vero praetermittendas esse censuit. Reliquis denique animadversionibus receptis, universas denuo Commissio nostra examinavit in sessionibus habitis a die 3 ad diem 7 martii anno 1964.

Die 23 ianuarii 1964 mandatum fuerat a Commissione de Concilii laboribus coordinandis, ut Commissio de Sacramentorum disciplina Schema de matrimonii Sacramento ad aliquod « Votum » reduceret, in quo, mentione facta de necessitate vel opportunitate accommodandi ad nostram aetatem disciplinam canonicam circa *impedimenta, matrimonia mixta, formam celebrationis matrimonii* et *processum* in causis declarationis nullitatis, exoptata significaretur congruens legislatio, in proxima Codicis Iuris Canonici recognitione statuenda.

« Votum » complendum erat aperta praescriptione omnibus animarum Pastoribus facta, ut in parandos ad matrimonium nupturientes sedulo incumberent.

Commissio, dicebatur nobis, « Relationem », omnibus numeris absolutam, conficere curabit de laboribus ab eadem peractis, necnon de examine animadversionum, quas in Schema Patres Conciliares proposuerint.

Cum vero quae hucusque diximus satis referant labores Commissionis nostrae, nunc breviter de examine animadversionum Patrum Conciliarium dicendum est.

IV. EXAMEN PRAECIPUARUM ANIMADVERSIONUM

Animadversiones, quas Patres Conciliares Schemati fecerunt, diversi generis sunt; etenim:

- a) quaedam dictiones vel etiam stilum respiciunt;
- b) quaedam complementa aliqua proponunt;
- c) quaedam substantiam alicuius praescriptionis immutandam enuntiant.

De defectibus stili

Priores *animadversiones*, stilum dictionesve respicientes, satis numero-sae sunt; eas tamen nunc recensere inutile est, cum Schema suffragationi Concilii non sit subiiciendum.

De additionibus vel suppressionibus in Schemate faciendis

Quaedam aliae *animadversiones* vel dispositionem paragraphorum vel earundem redactionem meliorem exoptant, ut Schema magis pastorale et minus iuridicum appareret.

His animadversionibus Commissio satisfacere contendit, tum supprimendo quasdam paragraphos, tum alias nova ratione conceptas inserendo, tum supplendo quod deficere dicebatur.

Inter huius generis animadversiones praecipuae tenorem ipsius *Prooemii* Schematis spectabant. Nam quidam censuerunt in eo vel non satis completam haberi de sacramentali natura matrimonii declarationem; vel non accurate revocatam enuntiatamque esse divinam huius sacramenti originem, quod sane utile esset; vel tractationem deesse de natura, finibus, proprietatibus bonisque matrimonii.

Quibus animadversionibus Commissio generatim respondit ea reapse ad aliud Schema, in quo de matrimonio et familia agatur, praecipua ratione pertinere; se tamen a novo exarando *Prooemio* alienam non esse, immo vero eius exemplar iam conficiendum curasse.

Alii volebant ut matrimonium magis efferretur ut intima et permanens amoris et caritatis unio, atque ut ideo hoc caritatis coniugalis signum elatioribus verbis describeretur, quatenus caritatis perfectionem in casto connubio exaltat. Hac de re opportuna paragraphi compositae sunt atque etiam novum *Prooemium* in quo sensus ille amoris et caritatis in matrimonio explicatur.

Nonnullae quoque maiores explanationes in *Instructione Pastoralis* desiderabantur circa spiritualem ad matrimonium praeparationem; quibus optatis pariter a Commissione satisfactum est.

In capite *de matrimoniis mixtis* quidam Patres reprehendebant matrimonia mixta in initio capitis (n. 4) plus aequo damnari, quod praesertim fratribus seiunctis offensionem esse poterat.

Alii novos textus proposuerunt circa occasiones celebrandi matrimonia mixta, quia in Schemate (n. 5) modo nec satis accurately neque hodiernis adiunctis accommodato de hac re sermo fieri videbatur. Item de pastoralis matrimoniorum mixtorum curam (n. 6) alia quaedam suggerebantur, quae rem paulo uberius et aptius illustrabant.

Hic etiam Commissio censuit posse votis et suggestionibus Patrum facile satisfieri novaeque illarum paragraphorum formulae propositae et perpensae sunt, quae rem accuratius declararent et minus rectam Schematis interpretationem impedirent; praesertim vero circumstantias in Missionibus contingentes prae oculis ponerent.

Animadversiones substantiam dispositionum respicientes.

1. *De impedimentis ad matrimonium.*

Commissio, in aptando Schemate id prospexit, ut disciplinam totam redderet faciliorem atque hodiernis necessitatibus pastoralibus accomodatam. Ideo, in materia impedimentorum, recepit multorum Patrum propositiones, quibus postulabatur ut aliqua impedimenta, hactenus vigentia, supprimerentur.

Ex *animadversionibus* receptis, sequentes solum sunt commemorandae, utpote quae ad finem huius *Relationis* aliquatenus spectant:

a) Proponebatur ut largius admitteretur principium legitimandi canonizationem legis civilis in impedimentis quibusdam, v. gr. aetatis, consanguinitatis, etc.

Commissio nostra huiusmodi consilium sequendum esse renuit. Namque leges civiles hac de re criteriis adeo diversis impedimenta proponunt, ut facile non sit consequentias praevidere, quae iuri canonico e proposita canonizatione derivarentur.

b) In casu matrimonii putativi bona fide contracti, quidam Pater proposuit dispensatum considerari posse omne impedimentum dirimens, quod non sit iuris divini, ne multiplicentur haec matrimonia nulla et, quod magis est, ne coniuges careant gratia sacramentali.

Ratione gravium difficultatum quae exinde possent oriri, Commissio talem dispensationem opportunam non esse putavit. Cum enim agatur de aliquo facto interno, pars quae bona fide contraxit, hanc postea posset negare, si matrimonium ex hypothesis validum, infelicem habuerit exitum. Praeterea, huiusmodi sanatio in radice videri posset *automatica*, quod, attenta conditione sociali matrimonii, absonum videtur.

c) Quaesitum pariter est ut ne retineretur impedimentum affinitatis primi gradus lineae collateralis (can. 1077, C.I.C.), cum matrimonium maxime commendetur ab opinione publica, si ex priori connubio proles exstiterit.

Qua in re Commissio ad unam sententiam non pervenit, cum alii opinarentur finem intentum, quando sit procurandus, sufficienter obtineri posse per dispensationem, alii vero impedimenti remotionem gravi ratione carere.

Commissio tandem definivit quaestionem maiore studio indigere; quare melius rem definiet Commissio redigendo Codici Iuris Canonici praeposita.

d) Quidam Patres desiderabant ut abrogarentur impedimenta cognitionis legalis, subdiaconatus, criminis et publicae honestatis.

Cum vero rationes boni publici procurandi, sustentandi decoris status clericalis et moralitatis christianae fovendae, adhuc exstare viderentur, animadversio haec recepta non est.

e) Propositum quoque fuit ut, quoad impedimentum impediens Institutorum saecularium adderetur: «Dispensationes a Sancta Sede concedantur».

Verum hoc satis per se patet. Agitur enim de lege ecclesiastica, quod spectat ad impedimentum matrimoniale; et, quatenus iure divino exigitur fidelitas erga promissa, Ecclesia eodem modo sese habet atque respectu cuiuscumque voti.

f) In universum denique adverterunt plures Patres, esse inutilia et ideo expungenda, impedimenta quae semper dispensantur.

Hoc admissum fuit quoad impedimenta gradus minoris. Ast, dispensatio supponit semper causam, quae ab ea, propter quam inducitur impedimentum, diversa est.

2. De matrimoniis mixtis.

Hoc caput, ut facile praevideri poterat, plures maioresque genuit *animadversiones*.

a) Imprimis, commune manifestatum est desiderium ut distinctae essent tractatio et normae, quibus regantur matrimonium mixtum stricto sensu sumptum, i. e. matrimonium inter baptizatos quorum una pars sit catholica, altera vero communitatis non catholicae, et matrimonia catholicorum cum non baptizatis.

Quibus animadversionibus Commissio communi consensu respondendum censuit ut aut materia in separatis articulis tractaretur aut distinctio vigens inter utramque speciem aptius et modo convenienti (i. e. non solum normam iuris indicante) efferretur.

b) Nonnullis Patribus non arrisit in Schemate nostro sermonem haberi de « ipsa lege divina » quae catholicum urget coniugem ne suo deficiat officio baptizandi et educandi prolem in fide catholica.

Haec animadversio diversimode apud Patres proposita est. Nam:

a') dicunt verba « lex divina » hanc significationem habere posse, quod nempe lex divina sit regula concreta et fixa sicut lex ecclesiastica, cum tamen sit potius norma generalis variis modis pro variis circumstantiis applicanda, norma pastoralis potius quam lex sensu stricto.

b') divinam aiunt legem utrumque coniugem urgere ut conscientiam suam sequatur et nostris temporibus rem non posse forma quadam exhiberi, quae legem divinam tamquam propriam coniugi catholico reservet.

Minime inficiens legem divinam pro varietate circumstantiarum ad conclusiones practicas partim differentes perducere posse, immo debere, Commissio censuit celari ab Ecclesia non posse hominem catholicum quoad obligationes in hoc articulo enuntiatas non solum a lege ecclesiastica neque a sola persuasione catholica determinari, sed lege divina objective ligari.

c') Alii Patres opposuerunt concessionem a S. Sede vel ab Episcopis factam ut proles in religione non catholica aut etiam non christiana educaretur si adiuncta gravissima id postularent; quod fieri non posset, aiunt, si revera de lege divina ageretur.

At in allegatis dispensationibus impedimentorum disparitatis cultus et mixtae religionis, quae in regionibus Sinensi et Iaponensi dari consueverunt

iuxta responsiones S. Officii ad rem declaratas, minime agitur de dispensatione in lege divina, sed de modo procedendi Ordinariorum in relatis casibus. Nempe cum coniuges iuxta mores regionis, v. gr. unam aliamve prolem nascituram parentibus aut tutoribus paganis vel etiam mahumetanis tradere tenentur qui educationem catholicam impedire praevidentur et propter hoc contrahentes educationem universae proles promittere non possunt, Ordinarii dispensare valent super impedimento disparitatis cultus, *dummodo* partes catholicae paratae sint facere quod in se est ad obtinendam catholicam educationem universae proles.

Quodsi in illis condicionibus pars catholica parata sit ad curandum pro viribus ut proles catholice baptizetur et educetur, Ecclesia hoc satis esse iudicat ad observandam in gravissimis adiunctis legem divinam, super quam dispensare non intendit nec potest.

Quae cum ita sint, Commissio aestimavit doctrinam catholicam in re adeo gravi clarius declarari si verba Schematis retineantur.

c) Potiores difficultates Patres Conciliares moverunt de cautione a parte non catholica praestanda pro dispensatione super his impedimentis concedenda.

Praecipuae sequentes sunt:

a') Quidam censuerunt totam paragraphum, quae illam cautionem praestandam proponit, esse delendam.

b') Alii moderandam esse exigentiam ita ut Ordinarius loci, attentis condicionibus peculiaribus suae Dioecesis, possit dispensare super cautiones, dummodo pars catholica sincere parata sit ad omnia, quantum poterit, praestanda, ut universa proles catholice baptizetur et educetur.

c') Alii volunt ut sola pars catholica cautionem praestet etiam de sincera coniugis non catholici intentione non avertendi compartem a fide catholica neque eam impediendi a religionis exercitio aut a prole catholice baptizanda eiusque curanda catholica educatione.

d') Optant quidam ut in Schemate, loco « cautionis » partis catholicae, aptius sermo faciendus sit de « iuramento », ab ea praestando.

e') Alius subicit contentos nos esse debere, si pars non catholica coram parrocho se sistat, ut de disciplina catholica certior fiat et edoceatur de cautione praestanda non avertendi compartem a fide catholica neque eam impediendi a religionis exercitio neque repugnandi ut proles catholice baptizetur et eiusdem catholicae educationi provideatur.

f') Alii denique disciplinam hodiernam retinendam esse censuerunt.

Commissio iudicavit omnes propositiones Patrum ex eo pendere quod in diversis adiunctis solutiones pastorales ut plurimum diversae dari deberent; ideoque autumavit in reformando Codice Iuris Canonici normas formulasque condi oportere, quae totam hanc disciplinam magis flexibilem reddant.

d) Quamvis Schema nostrum de forma celebrationis matrimonii mixti nihil novi introducendum innuerit, tamen complures Patres animadverterunt

quaestionem hanc valde agitatam, a Concilio solvi debere, prout conati sunt demonstrare praesertim ubi ageretur de matrimonio mixto inter christianos.

Verum etiam hic propositiones satis diversae apparent. Nam:

a') Alii vellent ut forma canonica nunc in Codice Iuris Canonici praescripta pro matrimoniis mixtis aboleretur, vel saltem non diceretur necessaria ad validitatem matrimonii, vel permetteretur forma extraordinaria.

b') Alii putaverunt concedendam esse Ordinariis locorum facultatem dispensandi a forma canonica celebrationis matrimonii pro matrimoniis mixtis prout exigant bonum Ecclesiae et salus animarum; si v. gr. parti acatholicae suaderi nequeat ut se coram competenti parochi sistat et simul adsit periculum ne eadem partem catholicam ad sibi adhaerendum adigat: onerata tamen semper conscientia Ordinariorum de observantia cautionum in iure praescriptarum.

Hanc facultatem, quae in Schemate de Ecclesiis Orientalibus adest, censet Commissio posse etiam in Ecclesia latina opportune concedi.

c') Alii denique huiusmodi facultatem ducunt esse remittendam iudicio Conferentiarum Episcopali, quae possint, pro singulis regionibus, ea statuere quae bono communi consulant.

d') Neque hic defuerunt qui, prope contrarium sentientes, adnotandum esse dicerent matrimonia mixta, quae sine forma canonica celebrantur in multis regionibus (excepto Oriente christiano), esse mere matrimonia civilia, quibus ex parte religionum christianarum accedat benedictio. Si ergo illa matrimonia essent canonice valida pro quibusdam catholicis, matrimonium civile, quando cum non catholico contrahatur, legitimari videretur.

Omnibus his difficultatibus perpensis, Commissio censuit quaestionem de forma celebrationis matrimonii mixti, in quantum exceptiones admittendae essent, uti nimis implexam et a particularibus adiunctis pendentem, ad Commissionem pro recognitione Codicis Iuris Canonici pertinere.

e) Quod attinet ad celebrationem *etiam* coram ministro acatholico matrimonii forma canonica celebrati, quidam Patres observaverunt rem in peculiaribus adiunctis esse forte tolerandam.

Cum vero res multum ab illis peculiaribus adiunctis pendeat, censuit Commissio non esse opportunum ut de ea lex feratur generalis.

f) Quidam Pater opportunum esse putat ut in reformatione Codicis Iuris Canonici diligenter examinetur ratio qua principia decreti de « Oecumenismo » possint in canonibus de matrimoniis mixtis applicari. Ad hunc autem finem obtinendum commendat praevium dialogum cum fratribus seiunctis, hac de re a competentibus auctoritatibus instituendum.

Commissio censuit huiusmodi dialogum esse opportunum.

N. B.: Quidam Pater insinuat ut sanationis facultas concedatur etiam pro matrimoniis catholicorum invalidis, in quibus pars recuset convalidationem.

3. De forma celebrationis matrimonii.

Ex *animadversionibus* quae de hoc capite a Patribus factae sunt, eas modo recensebimus quae maioris momenti visae sunt et rem ipsam attingunt.

a) Ad formam ordinariam quod attinet (*Schema*, cap. IV, n. 13), eam Patres nonnulli simpliciores esse debere autumarunt.

Commissio censuit formam matrimonii in Schemate determinatam posse complicatorem videri ex duplici inducta innovatione: 1) ex maiore nempe facilitate quam in hodierna disciplina, concedendi delegationes generales; 2) ex declaratione validitatis matrimonii coram sacerdote non delegato contracti, sub condicionibus pag. 16, litt. d) descriptis.

Hae innovationes in Schemate primaevae clariores simplicioresque se exhibebant, cum ordo canonum uberiores in eo haberet descriptionem.

Cum vero argumentum in novo Codice Iuris Canonici denuo retractandum sit, confidimus fore ut praescriptiones in eo tradantur simplici ratione ac perspicua.

b) Plures Patres contra ipsas innovationes animadverterunt delegationem generalem de qua in pag. 15, litt. b) inutilem esse, quia:

a') nemo illa licite uti poterit sine licentia singulis casibus concessa ad normam litt. c);

b') etiam sine illa licentia assistentia cuiuscumque sacerdotis valida erit ad normam litt. d).

Ad haec Commissio, praeter ea quae dicta sunt in Schemate sub titulo « Commentarii », pag. 18, respondendum sic censet:

1) Firmum stare debet principium, matrimonia esse summa cum cura paranda et accuratam indagationem de statu libero esse praemittendam (cfr. *Instructio Pastoralis*, pag. 23 ss.); quae non nisi ab illo fieri possunt, qui curam animarum erga sponso exercet. Stricte igitur prohibendum erit, ne alius quicumque se in hanc rem interponat.

Ceterum, ut vitentur incertitudines de validitate matrimoniorum, propositum est, ut transgressio huius legis reservationis nullitatem non secumferat matrimonii.

2) Licentia assistendi pro singulis casibus non ita intelligenda est, ut detur oporteat determinato sacerdoti; sed ita, ut semel dato a parochi vel Ordinario « nihil obstat », unusquisque sacerdos generaliter delegatus matrimonio assistere possit.

Sacerdos autem qui generali vel speciali delegatione careat, valide quidem assistit matrimonio, sed graviter legem Ecclesiae offendit si hoc scienter faciat.

Quod communiter sufficit ad avertendos sacerdotes, ne talia agant.

c) Ut praecaveantur abusus, qui ab aliquibus timentur, quidam Pater proponit, ut norma de qua sub litt. d) valeat solummodo de matrimoniis iam approbatis et publicatis.

Quod tamen normam legis nimis extenuaret et prope inutilem redderet.

d) Quoad condiciones autem ad validitatem requisitas si quando sacerdos facultate carens assistat, animadvertendum est:

a') sententia condemnatoria vel declaratoria poenae ecclesiasticae raro fertur; sed plures dari possunt sacerdotes talibus affecti poenis sine sententia (v. gr. apostatae a fide), qui facile per abusum assistere possent.

Commissioni visum est aptius ponendum esse in textu: « dummodo sacerdos non sit notorie excommunicatus etc. ... ». Ceterum plures abusus praecaventur altera clausula: « et matrimonium in ecclesia vel oratorio publico celebretur ».

b') At contra hanc alteram clausulam animadverterunt fieri posse ut ecclesiae non adsint, vel adiri non possint sine periculo (v. gr. tempore persecutionis).

Respondendum Commissio censuit hanc clausulam positam fuisse ad aver-tendos abusus; attamen non adeo extendi debere, ut sacerdos sine facultate liberius possit matrimoniis assistere.

Ubi ergo hae condiciones habentur, Ordinarius vel parochus remedium afferat concedendo generalem delegationem ad normam litt. b).

e) Petierunt quidam Patres, praesertim e regionibus quae magis sacerdotibus carent, ut praeter parochos aliosve sacerdotes delegatos, etiam diaconi vel laici praestantes et peculiariter instructi tamquam testes qualificati delegari possint ad assistendum matrimonio canonico.

Commissioni visum est hoc opportune propositum esse; immo valde commendandum censet, ut eo modo evitentur incommoda timenda ex frequentiore usu formae extraordinariae, hoc est, incertitudines de validitate matrimonii atque etiam defectus cuiusvis religiosae matrimonii celebrationis.

f) Ad formam extraordinariam quod attinet, plures Patres animadverterunt condicionem ad validitatem positam n. 14, litt. a) de non omittenda petitione Ordinario facienda « si fieri possit », facilem ansam dubiis et cavillationibus posse praebere, utrum nempe petitio fieri potuerit necne.

Commissio hoc agnoscens commendat Commissioni Codici recognoscendo praepositae, ut ex una parte servetur necessitas recurrendi ad Ordinarium, propter rationes datas in « Commentario », pag. 19; ex alia vero parte perspicue determinantur exceptiones ab hac necessitate eximentes.

Nova autem quae postulabatur addenda condicio: « ut matrimonium, in quantum fieri potest, secundum leges civiles fiat », visa est nimium fortasse urgere condiciones usus formae extraordinariae.

4. De processu matrimoniali.

In hoc capite Schema ea tantum comprehendere voluit quae generaliora sunt, et puncta designare in quibus optata processus matrimonialis instauratio largius desideratis occurrat.

a) In constitutione tribunalium dioecesanorum haud eadem necessitates ubique terrarum sentiuntur. Cum autem tribunalia interdioecesana vel

regionalia, ubi instaurata sunt, optimos tulisse fructus iam probatum sit, ut haec experientia ad alias quoque mundi partes extenderetur, opportunum visum est diffusionem huiusmodi tribunalium commendare.

Quidam vero Patres opinati sunt ea tribunalia non esse ubique terrarum necessaria; quod verum esse Commissio libenter agnovit.

Censuit tamen diffusioem praxim, id promoventibus, si opus fuerit, ipsis Conferentiis Episcopalibus, instaurari posse ac forte debere.

b) Maiores nacta est difficultates paragraphus Schematis, quae de iure accusandi matrimonium agit.

Pluribus enim visum est principium ibidem enuntiatum de coarctando iure accusationis matrimonii, nimis rigide proponi et minus prae oculis tenere bonum animarum propter quod actiones huiusmodi in tribunalibus admitti debent.

Voluit igitur Commissio paragraphum reformare, ita ut iudices sciant introductionem actionis, etiam ex parte coniugis culpabilis, in animarum bonum admitti posse et quandoque debere, cauto tamen ne huius favoris concessio videatur indulgere hominum malitiae et indirecte vinculum perpetuum dissolvere.

Quare in casibus dubiis opportunum ducitur per eundem Ordinarium ad competentem S. Congregationem recurrere, ut tales coniuges facultatem accusandi matrimonium obtineant.

c) Postularunt quidam Patres ut Regulae ederentur in dispensatione matrimonii ex privilegio sive Paulino sive Petrino, quod dicitur, servandae.

Cui voto Commissio nostra satisfaciendum esse duxit totumque negotium ad competens Apostolicae Sedis Dicasterium remisit.

d) Pariter Commissio nostra censuit ad Commissionem pro recognoscendo Codice Iuris Canonici remittendas esse eas definitiores determinationes, quas quidam Patres in Schemate nostro desiderabant: velut de usu mediorum technicorum in processibus ecclesiasticis inducendo, de modo breviandi causas dispensationis super rato et non consummato, et de huiusmodi aliis.

5. *De instructione pastorali circa praeparationem ad matrimonium.*

Ex *animadversionibus* quae ad Commissionem de Sacramentorum disciplina pervenerunt, facile colligitur instructionem pastorem Patribus Concilii generatim placuisse.

Nam praeter quaedam complementa a quibusdam desiderata, v. gr. ut sermo fieret de praeparatione spirituali nubendorum; vel ut intensior praeparatio describeretur in casibus matrimonii mixti; vel etiam ut magis in luce poneretur caritatis coniugalis exercitium, quod est fundamentum vero matrimonio christiano constituendo requisitum; ipsa quoque sollicitudo quam Patres per opportunas animadversiones demonstrarunt de expoliendo instructionis stilo, Commissioni suaserunt utilitatem cuiusdam documenti, quod eam rem plenius tractaret.

Verum Commissio, ut patet, textum suum definitivum proponere non iam debebat, cum auctoritatis competentis sit illud parare et publici iuris facere, prout res postulabit, atque etiam curare ut pastoralis instructio nubendorum apprime congruat diversis regionum necessitatibus.

His omnibus declaratis, Commissio Conciliaris de Sacramentorum disciplina gratias quam maximas agere voluit Patribus Conciliaribus, qui Schema ab ea confectum tam benevolenter probarunt.

Plurimae enim fuerunt Patrum animadversiones, quae omnes ex eorum mente eo tendebant ut Schematis principia atque dispositiones re vera finem assequerentur a Commissionem intentum: ut nempe sanctum matrimonii sacramentum cedat in spirituale christifidelium bonum atque omnes illas gratias et bona societati populoque Dei afferat, ad quae consequenda Christus Salvator, naturae Auctor et Perfector, voluit illud sanctificare ac perficere. Namque « bonum sunt nuptiae in omnibus quae sunt propria nuptiarum. Haec autem sunt tria, generandi ordinatio, fides pudicitiae, connubii sacramentum » (S. AUGUSTINUS, *De peccato originali*, 34, 39. PL 44, 404).

PATRIMONIO UC

INDEX

	PAG.
Votum De Matrimonio Sacramento	5
Appendix: Relatio de laboribus a Commissione Conciliari de Sacramento- rum disciplina peractis:	
I. Studia ac labores Commissionis Conciliaris	11
II. Schematis distributio Patribus Conciliaribus	12
III. Animadversiones a Concilii Patribus scripto exhibitae	12
IV. Examen praecipuarum animadversiones	13

PATRIMONIO UC

PATRIMONIO UC